Ч. 65 (11.406). Львів, неділя 24. березня 1929. Pocztowa opłata ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41. „ Друкарні 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Рефлєксії.

По Зборах „Просвіти".

Львів, 23. березня 1929.

Передвчорашні Загальні Збори „Просвіти" ріжнилися додатньо від загальних зборів двох останніх літ. Перш за все вони були спокійніші, а толєранція була на них у деяких моментах так далеко посунена, що великанська більшість зборів спокійно слухала, як представник зложеної з кільканацяти одиниць ґрупки т зв. „селянсько-робітничих представників" відчитував „програмову" деклярацію про те, що „силою обставин" „Просвіта" опинилася в руках фашизму й буржуазії", а далі про те, як то вона має ширити „політичну освіту" в клясовому комуністичному дусі, доки представник влади не зажадав відібрання слова речникові такої „програми" в освітній праці. Таксамо спокійно провалили присутні голосуванням однодушно демонстраційний наглий внесок (Стецева) на висилку привіту для головполітосвіти в Харкові, поставлений на самому початку зборів.

Збори заховувалися в тих випадках гідно та культурно, а президія відбирала слово тим спроміж нечисленних „селянсько-робітничих" (так вони себе називають!), а в дійсности читальняних делєгатів, що ображували чимнебудь національні чи станові почування присутніх. Зате „селянсько-робітничі делєґати" в своїх виступах були неперебірчивими в словах і засобах. Так і видно було, що вони хочуть спровокувати галабурду та спричинити розвязання зборів. Це була правдива ціль їх нахабних і провокаційних „енунціяцій", які в двох випадках були відчитувані з інструкцій „Сель-Робу-Єдности", про які ми писали перед заг. зборами на томуж місці.

Ті люди спричинили своєю „освітньою працею" розвязання не одної вже читальні і далі напевно „працюватимуть" у тому самому напрямі. Одначе на те є Головний Виділ і філії „Просвіти", щоби таку „позитивну роботу" інтернаціоналістичних діячів уже раз спаралїжувати та положити кінець руїні! В ділянці нашої культурно-освітньої праці не треба демаґоґії, там треба правдивої просвітньої роботи та організації. Гуртування й консолідація потрібні для нас, а не розклад і гризня. „Подвиги" тієї інтернаціоналістичної клічки найшли і свій сумний епільоґ по зборах, про що пишемо на іншому місці. Своїм поведенням вони його спровокували і вони понесуть за нього всю відповідальність.

Поза тими немилими інцидентами збори мали діловий поважний характер, що свідчить також про добру їх підготовку. В загальній дискусії над звітом промовляло богато селян. Деякі з них видали дуже гарні думки про організацію самоосвітніх гуртків при читальнях, давали дуже влучні уваги про популярно-науковий журнал „Життя і Знання" та піддавали й деякі проєкти. Ми не маємо місця на те, щоби все те докладно [illegible] та розробляти. Але з радістю можемо [illegible]рдити, що наше селянство освітньою працею [illegible]же живо заінтересоване та щиро нею переймається. Воно хоче знання. І те знання треба йому давати в приступній та легкій формі при допомозі надійними людьми ведених самоосвітніх гуртків, систематичних викладів по читальнях та при допомозі відповідних видавництв.

Один з делєґатів поставив справу так, що „Просвіта" не повинна рахуватися з матеріяльними труднощами і повинна навіть за позичені гроші побільшити свою видавничу діяльність в ділянці популярних видань, бо це оплатиться скоро і під матеріяльним і ще більше під моральним оглядом. Інший делєґат пропонував, щоби частину видавничих коштів покривали філії, з яких деякі є богаті та могли б прийти в тій ділянці значну поміч Гол. Виділови. Самозрозуміло, що над усіми тими справами буде Головний Виділ основно застановлятися та побачить, котрий з висунених на зборах проєктів реальний і можливий до переведення, а котрий ні.

Замітним було ще одно внесення, а саме, щоби висказати повне довіря за працю Головному Виділови, а недовіря „низам", тобто провінціональним освітнім установам, які замало працювали.

Загально треба зазначити, що за останні три роки вчорашні збори творять перелім в сторону кращого. Віримо, що слідуючі загальні збори будуть ще більше діловими та напевно ще поважнішими і спокійнішими. Коли тут ще була помітна в деяких моментах горячка боротьби, то на слідуючих зборах на чоло виб'ється напевно діловитість. Річ тільки в організації та ізоляції руїнників.

Розвязання Союзу Українок.

Наглий внесок Українського Клюбу.

В середу 20. ц. м. Український Клюб зголосив слідуючий внесок в справі припинення діяльности Товариства „Союз Українок" у Львові:

„Високий Сойм зволить рішити: „Сойм взиває уряд негайно скасувати розпорядок Львівського Ґродського Старства з дня 16. березня ц. р. Ч. 164/29, на основі якого припинено діяльність Товариства „Союз Українок" у Львові. З формального боку внескодавці просять розглядати цей внесок як негайний".

Мотиви внеску: 17. лютого ц. р. уладило Товариство „Союз Українок" у Львові Службу Божу за душу бл. п. Ольги Басарабової, довголітнього члена Управи Товариства. Таке Богослуження відбувалося рік-річно в роковини смерти бл. п. Ольги Басарабової без ніяких перешкод з боку влади. Цього року кілька днів після Богослуження Ґродське Староство завізвало заступницю голови „Союза Українок" п-ню Шепарович і зажадало від неї вияснення у справі збірки, яку підчас Богослуження переводили якісь пані на цілі Комітету допомоги політичним вязням. П. Шепарович заявила, що Управа (Виділ) „Союза Українок" ніякої збірки не уладжувала і взагалі вперше від Ґродського Староства про збірку довідується. Одночасно п-ні Шепарович ствердила, що 3 пані, яким поліція закидає нелеґальну збірку грошевих пожертв підчас Богослуження, взагалі не є членами Товариства „Союз Українок". Не вважаючи на те 18. березня ц. р. закликано п-ню Шепарович вдруге до Ґродського Староства і доручено їй, як заступниці голови „Союза Українок" у Львові, слідуючого листа: (тут слідує текст розпорядку про закриття „С. У.", який ми в цілости навели в 62 числі „Діла".). Повищий розпорядок п. Ґродського Старости не має ніякої правної підстави. Як уже видно з самого тексту розпорядку, діяльність „Союза Українок" припинено за те, що підчас Богослуження в церкві нібито члени товариства уладили „нелеґальну грошеву збірку і маніфестаційну розпродаж кокардок". Стверджуємо рішуче, що обвинувачені у нелеґальній збірці і розпродажі кокардок 3 пані не є членами товариства, мусимо проте зазначити ще, що мотивування розпорядку Ґродського Староства не витримує жадної критики, бо законно управа товариства не може відповідати за поведінку своїх членів поза обсягом діяльности товариства. Переступлення статутової діяльности має значіння перед законом тоді, коли допускається його лише управа товариства, або його члени тоді, коли виконують виразне доручення управи.

Таким робом без ніякої правної підстави Львівське Ґродське Староство припинило діяльність української жіночої організації, яка від літ розвиває живу і корисну діяльність на терені Східньої Галичини. Зазначуємо, що „Союз Українок" є товариством фемінїстичного характеру, яке має на меті громадське освідомлювання українських жінок та піднесення їхньої освіти й економічного добробуту. Рахує кількадесять філій у повітових містах і цілий ряд сільських гуртків, утримує захоронки, уладжує господарські і просвітні курси для селян і т. д. Діяльність того товариства не мала і не має політичного характеру".

Українці в Азії в світлі найновішої статистики.

I.

Українці і росіяни — це одинокі народи Европи, які від соток літ по сьогоднішній день збільшують свою національну територію шляхом кольонізації. Цю щасливу можливість завдячують оба ці народи ґеоґрафічному положенні — на пограничі Европи й Азії. Це „окраїнне" положення на пограничі останньої вітноги Середземного Моря і нерозчленованої маси Східньої Европи, на пограничі лісів на півночі й заході та степів на півд. сході, а рівночасно на пограничі Европи й Азії, було і є причиною долі й недолі української території й українського народу. Пояс степів, що тягнеться довгим півостровом з Азії вздовж Чорного Моря аж у серце Европи, був азійським півостровом і під оглядом культурним і під оглядом політичним; він відтягав на довгі століття нашу територію від її природних границь на півдні — від Чорного Моря, а через те від течії середземноморської культури. Напрям територіяльної еволюції українців був звернений в цю південну сторону, напрям азійський — на захід та північ і від сили політичної організації на українських землях з одної сторони й азійської з другої залежало, який напрям візьме верх.

Звідсіля флюктуація української національної території, яка то обмежувалась до самих майже лісів, то посувалась вперід. Українська територія розвивалась не еволюційно, а революційно. Збільшується вона в другій половині XVI. ст., займаючи лісостеп Правобережа; в першій половині XVII. ст. збільшує український нарід свою територію вдвоє на Лівобережі і від цього часу посувається постійно на схід і південь; з кінцем XVIII. ст. доходить по віковій перерві знова до берегів Чорного Моря. В першій половині XIX. ст. степовий чорноморський простір виповнюється українським населенням і надвишка населення мусить знайти собі вихід в іншій стороні.

І тут показується вповні вага й добра сторона ґеоґрафічного положення України. Коли інші народи віддавали надвишку свого населення до чужих держав, то українці, з виїмком їх західньої вітки, заселювали цею надвишкою сусідні землі, слабо досі заселені кочівничими азійськими народами. В другій половині XIX. ст. українські виселенці заселюють півн. Кавказ від Азівського та Чорного Моря по Каспійське та становлять нині більшість в західній частині Підкавказя, а 30—40 проц. у східній. Одначе поволи переселювався і цей простір. Українська кольонізація йде ще дальше на схід — за Урал, в Азію. Коли прим. з Полтавщини на 100 виселенців ішло перед 1876 р. 89 на півн. Кавказ і південну Україну, то в рр. 1877—93 вже лише 65, а 15 в Азію; а в роках 1894—1900 лише 13 осіб в першому напрямі, а 87 за Урал.

З яких околиць були родом українські виселенці, що йшли в Азію? Головно з Лівобережа, себто з Полтавщини, Київщини, Чернигівщини, Харківщини, Курщини й Вороніжчини. Еміґрація зростала головно по революції 1905 р., коли російський уряд перестав робити виселенцям перешкоди, а надія на поділ поміщицької землі завела. Тоді досягла вона 1/2 природного приросту населення. Виселення з земель, що творять ми-

вішню Радянську Україну, представляється в числах ось як:

Дата виселення:	Число виселенців
рр. 1889—1895	100 тис.
1895—1900	200 „
1900—1905	140 „
1905—1910	820 „
1910—1915	350 „
Разом	1610 тис.

До того треба ще додати 200 тисяч виселенців з Курщини та Вороніжчини, кругло 100 тис. виселенців перед 1889 р. і також саме число з часу до р. 1926. Разом одержимо число 2,000,000 ви е-ленців українців в Азії. Правда, дрібний відсоток виселенців з України творили люди неукраїнської народности, але цей убуток вирівнаний українськими виселенцями з інших частей давньої Росії, а також тими, що вибирались до Азії не суходолом, а морем. Щоби одержати число українців в Азії в р. 1926, треба це число (два міліони) збільшити ще природним приростом; тим способом збільшуємо число 2,000,000 ще на 19 проц. і одержимо число українців в Азії в 1926 р. — 2,360,000. Українська еміграція до Азії в роках 1889—1915 становила більше третини загальної еміграції за Урал зі земель бувшої Росії, бо 36 проц. і виказувала тенденцію зросту, творячи по 1900 році майже половину загального числа виселенців.

Всесоюзний спис, переведений в С. Р. С. Р. 17. XII. 1926 р., виказує число українців в Азії 2,144,000, отже число мало що менше (на 11 проц.) від того, яке ми одержали на основі дат еміграції. З того бачимо, що в наших часах відбувається нова велика українська кольонізація. По заселенні Правобережа в XVI. ст., Лівобережа в XVII. ст., степу в першій половині XIX. ст. та Підкавказа в другій виступає з кінцем XIX. ст. і в XX. ст. кольонізація азійська.

Д-р Володимир Кубійович,
доцент Ягайлон. університету.

Опікуни національних меншостей радять.

Югославянський міністр закордонних справ д-р Мунануді по повороті з Давосу до Білгороду заявив представникам преси, що представники Югославії, Польщі, Чехословаччини, Румунії та Греції зберуться на початку квітня в Парижі, щоби передискутувати справу національних меншостей. Кожна з цих держав має подати матеріяли про становище національних меншостей в своїх границях. На основі цих матеріялів грецький міністр закордонних справ Політіс має виробити меморіял, який буде пересланий Чемберленові.

Нема що й казати, добрий матеріял дістане Чемберлен. Було би все це смішне, якби не було таке сумне...

На парляментарній арені.

Справа устрою непольського шкільництва.

Дня 20. ц. м. відбулося засідання Соймової Освітньої Комісії, на якій розпочалася дискусія над законопроектами про устрій шкільництва для національних меншин у Польщі. Вплинули три проекти: від Українського Соймового Клюбу ще в осени, від ППС і від німців. Жиди заповіли, що свій проект внесуть у найкоротшому часі. Тому, що український проект вже реферовано давніше, — нині обмеженося лише до вислухання реферату двох інших внесків, а дискусію на всіми трьома проектами відложено на 22. ц. м.

Вперше мали ми нагоду почути голос польських соціялістів в справі розвязки шкільної проблеми для національних меншин у Польщі. Референт проекту ППС посол д-р Пруxнік весь свій проект опер на повній культурній автономії, — з деякими лише ухилами, які обіцяв справити. Проект обіймає лише українців, білорусинів, німців і литовців, — а для жидів заповідає окремий проект, припоровлений до їх положення в Польщі.

Референт відважно скритикував дотеперішню політику Польщі на освітній ниві, спеціяльно у відношенні до українців і білорусинів, закинув повну іґнорацію центральних урядових чинників у тій справі і нетолерантність правлячих кол у Польщі від десяти літ, та послугуючися нашими цифрами і урядовою статистикою виказав, що українське і білоруське шкільництво на протязі 10 літ зовсім знищено. На заміти міністра Світальського з бюджетової дебати заявляє, що польський уряд не повинен провадити столипінської політики, який (як п. Світальський) ставляв за принцип: „наперед успокоєння, а потім реформи“. Польський уряд не має права наслідувати Столипіна, лише обовязаний наперед дати своїм громадянам права, а відтак домагатися льояльности. „Часто з сторони польської правиці і урядових чинників чуеться голоси, — говорить дальше д-р Пруxнік, — що український нарід спокійний, а ворохобню викликують лише агітатори; і поляки колись таке чували. А прецінь той „спокойни людек“ вибрав до законодатних палат поважне число своїх, а не чужих людей репрезентантами, які таки мають право домагатися прав для свого народу“. Бесідник дальше стверджує, що боротьба за права свого народу ще не є нельояльністю до держави, і уряд повинен раз закинути струсячу політику та станути на отвертий шлях: або по рецепті ріжних Дмовських, Грабських і Корнецьких і т. п. змагати явно до винародовлення національних меншин, або згідно з маніфестом Косьцюшки, нац. уряду з р. 1863, т. зв. золотої грамоти та Пілсудського з р. 1921, дати всім народам змогу плекати їх питому культуру. Боротьба уряду з меншинами лише ослаблює державу. Нині годі поликуватися навіть на міжнародні трактати, які не є вдоволяючі і повні.

З повною рішучістю поборює референт утраквізм. Поборює його як витвір непедаґоґічний і утруднюючий навчання з повною енерґією і само польське громадянство, але доперва тоді, коли він загрожує польській школі. Статистикою дітей доказує промовець, що утраквізм вводиться виключно до меншостевих шкіл. Свій проект будує бесідник на національній школі для всіх народів, на реформі адміністрації в тому напрямі, щоби для меншостевих шкіл потворити окремі секретаріяти при міністерстві, та окремий надзір при Кураторії і інспекторатах.

Згідно з соціялістичним проектом мають повстати при промислово-торговельних школах українські паралельки, — а там, де є змога, творити окремі фахові школи для меншин. Проект передбачує також заложення в найближчому шкільному році українського університету у Львові. При нагоді обговорювання осідку університету зазначує референт, що становище львівських шовіністичних польських кол є неоправдане, бо за границею цю справу розуміють так: „зле мусить стояти польськість Львова, коли поляки бояться, щоби одна школа з кількома тисячами молоді цієї польськости не підірвала“.

Німецький проект, який реферував посол Утта — опирається знова на національній автономії. Проектує він шкільні громади по 3000 душ — які мають собі самі творити школи, іменувати вчителів та їх надзорувати як під матеріяльним оглядом так педаґоґічним, а уряд має ті школи субвенціонувати. Німецький проект має богато хиб з нашого погляду. Є він можливий до прияття лише для такого народу як німці, котрі є народом богатим та в кожній хвилі знайдуть підмогу від земляків своїх зза кордону. Очевидно, українці свого проекту не завернули ані його не зреклися, лише згодилися на спільну дебату, до якої долучиться теж наш реферат про шкільні програми навчання.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК

БЕЗЖУРНІ ДНІ. 15)

Оповідання.

(Продовження.)

— Пані добродійко! Я мушу вам отворити очі. Сідаймо тут, щоб нас ніхто не чув, тільки прошу дати мені слово чести, що не скажете нікому!

— Що сталося? — спитала затрівожена пані-матка.

— Сідайте, прошу!

За кілька хвилин сиділи вже обі на лавці. Молода сотрудникова нахилилася до пані-матки й шептала їй щось до уха. Шептала тихо, тільки час до часу опановував її такий гнів, що з її уст виривалося голосне: Обдурює невинні...! Заручений двічи! Цілує... подумайте собі...! Поезії...! Покидає...! Содома й Гомора!

Пані-матка спершу охкала, а потім її лице видовжилося ще більше, як було. Згодом вона поблідла й заломила руки, і так уже сиділа бліда із заломаними руками.

— Мої дівчата добре виховані, порядні! — промовила вкінці пані-матка.

— Обмовить, в поезіях висміє, оголосить на ввесь світ! Священичий дім! Я до нічого не мішаюся, нічого я й не раджу, але я — і знов нахилилася і щось шептала пані-матці. — Не тільки дівчатам псує він добру славу, але й панові Ромкові! Це ганьба, що пристає з такими! І його посудять у неморальности! Я не мішаюся до того, але я зараз би...

— І я не стерплю! — відповіла пані-матка.

Коли по хвилі, все ще бліда, увійшла в кімнату до дітей і гостей, побачила, що Грицько сидів біля Галі і мов сатана завертав до неї очима. Той другий сміявся знов чогось до Марійки. Пані-матка поглянула і те саме, що перед хвилиною її так тішило, видалося їй тепер Содомою і Гоморою. Вся закипіла.

Хлопці тимчасом поснідали й вийшли в городець перед хатою, засаджений високими трояндами і всякими цвітами. Дівчата хвалилися своєю працею, як якось непомітно закликала їх мати й вони щезли.

— Ходім у сад! — промовив Роман і повів своїх товаришів у сад та став розказувати історію кожного дерева, котре садив з батьком. На високій черешні красувалися ще тут і там останні овочі.

— Ходім далі! — казав Роман — за нашим городом тече малий потічок. Я люблю ранню купіль. Вертаючи з купелі, вступимо на черешні.

— Ходім! — промовив Стецько, що виріс над рікою і любив купатися. І хлопці вийшли з саду в город, та нараз почули за собою голос. Оглянулися: панна Галя кликала Ромка, щоб зараз вертався, бо мати має до нього якесь дуже пильне діло.

— Скупаюся і зараз вернемо!

— Але-ж ні, мама просили таки зараз! Дуже пильне діло!

Роман перепросив товаришів, показав, куди йти до річки, яку і з городу було вже видно, і сам вернув домів.

Уже давно були обидва скупалися і добре грілися до сонця, а Романа ще не було. Колиж нарешті вернув, був якийсь збентежений та змішаний, усміх щез з його лиця.

— Що тобі, Ромку? — спитав Стецько.

— Мені? Нічого...

— Ей, щось тобі є, ти якийсь змінений, збентежений.

— Ні — відповів. — Голова мене болить трохи...

— Як ішов купатися, не боліла... Що сталося тепер? Щож там мама?...

— Пусте... Нічого. Не варто й говорити. От такі собі родинні клопоти... Вже скупалися? Одягайтеся, йдемо до обіду.

Одягалися, а він, не дивлячись на них, казав:

— Голова мене болить... То так нудно сидіти без діла на селі! Знаєте, що я придумав? По обіді спічнемо собі трошки й поїдемо на прохід.

— Кудиж поїдемо?

— Сюди — й показав недбало рукою перед себе.

— Кудиж то?

— Оттак сюди... трохи переїхатися... Побачимо...

XIV.

По обіді запряжено коні до старої повозки, що свою молодість проїздила в польськім дворі і в середніх літах свого віку дісталася на попівство в Болотнищі. Це пані-матка, що все покликувалася на свій славний рід, конче бажала повозки, а що нової не було за що купити, то куплено стару у дідича з сусіднього села. Кілька літ їздили нею до міста та на празники до сусідів іще без направ, але після того рік-річно її направляли. Як прийшла на попівство, була ясно-жовта, але небавком перемальовано її на чорно. Одначе місцями облетіла від дощу і сонця нова чорна фарба і давніша ясно-жовта виринала як цятки на сокоратій фасолі. Потім ще раз наложено на неї нову чорну фарбу, але робив це вже якийсь домашній маляр, по правді сказати: сам пан-отець. А що він не знав тайни малярської штуки, то розмалював грубо й нерівномірно, що крила повозки виглядами, як поле, порите безрогими божими сотворіннями. Одначе сидження мала ця стара повозка дуже вигідні. Грицько і Стецько розсілися вигідно, проти них сів Роман.

Коні рушили.

— Щасливої дороги! — крикнула за ними пані-матка і в повітрі зробила рукою знак хреста.

(Продовження буде.)

Дискусія і ухвали над цими проєктами виявить нам вже остаточно ту високо реклямовану „толеранцію" і „зичливість" поляків для „руского люду".

Закарпаття.

„Общество А. Духновича" і партія чеських соціялістів подружилися...

Під цим заголовком приносить цікаву замітку ужгородська „Свобода", з якої довідуємося, що члени „Овщества А. Духновича", яке істиує за допомогою чеських офіціяльних кругів для противаги „Просвіті", мають велику поміч у своїй акції проти народовців від чеських нац.-соціялістів. Чеські соціялісти-народники, як відомо, здавна ставляться вороже до українських еманципаційних змагань, а на Закарпатті підтримують для розбиття нашого народу — русофільські елементи, згуртовані саме в згаданому „обществі" Духновича. На доказ тої співпраці „Свобода наводить один конкретний факт, який кидає дивне світло на звязки закарпатських москвофілів (у тому числі й духовників гр.-кат. церкви) з чеською соціялістичною партією.

Смерть д-ра С. Сабова.

В Ужгороді помер гр.-кат прелат, ректор семинарії і продиректор Богословського Ліцея, д-р Семен Сабов. Він залишив по собі завіщання, в якому записав 140.000 ч. к. на стипендії для студентської молоді, з тим застереженням, що з них можуть користати тільки студенти „русских убеждений". Це перше того роду завіщання на Закарпатті.

Науковий рух серед еміграції.

Виклади Українського Академічного Товариства при Українськім Науковім Інституті в Берліні.

Товариство продовжує свою викладову акцію, поглиблюючи її щодо якости та поширюючи щодо скількости. В останніх тижнях відбулися слідуючі публичні виклади:

Дня 18. лютого реферував п. М. Мілько про фінансові взаємовідносини між УСРР і СРСР. Референт ствердив у свойому вартісному викладі, на підставі докладних даних, що т. зв. український державний бюджет має чисто льокальне значіння та ніяк не може служити доказом економічної незалежности УСРР.

На день 24. лютого запросило Товариство, як прелегента, Ректора Українського Університету в Празі, проф. Д. Антоновича. У свойому надзвичайно змістовному і темпераментному викладі про український мистецький стиль подав шановний гість строго наукову критику трактування українського стилю як етнографічного провінціялізму. Українське мистецтво пережило у свойому історичному розвиткові усі західно-европейські мистецькі стилі, пристосовуючи їх все до українських обставин та надаючи їм сильної національної закраски — і тому наука повинна говорити не про якийнебудь один, загальний український стиль, а про українські варіянти усіх західно-европейських стилів.

Дня 28. лютого відбувся виклад д-ра М. Гнатішака про театральне життя в Берліні. Критичний огляд сучасного берлінського репертуару, режісерської штуки та акторських креацій був підкладом для загальних висновків про життєвість і високу мистецьку вартість модерного німецького театру. Виклад був поданий у белетристично-есеїстичній формі та напятновував своїм сатиричним тоном сліпе захоплення українців виключно лише московською культурою і повне незнання серед нашого громадянства культурного життя західно-европейського.

Дня 4. березня виступив п. З. Пеленський із своїм солідно обгрунтованим викладом про підстави зовнішньої політики. Прелегент аплікував свої теоретичні міркування на українські обставини та подав певні директиви для розбудови української політики. Виклад був приводом до живої дискусії на актуальні, політичні теми.

Загалом треба ствердити, що виклади Академічного Товариства починають тішитися чимраз більшим заінтересуванням зі сторони українського громадянства в Берліні.

Сім мілієнів українців у Польщі мусить дати для „Просвіти" в ювилейному ІІ році сім мілієнів членів. Вкладка лише два золоті

Справа самоврядування.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ПОВІТОВУ РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ І ПОВІТОВУ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ В КРАКІВСЬКОМУ, ЛЬВІВСЬКОМУ, СТАНИСЛАВІВСЬКОМУ І ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ВОЄВІДСТВАХ.

III. Законопроект про повітову репрезентацію.

На загал законопроект про повітову репрезентацію спирається на постановах старого галицького закону. Більшість постанов живцем взято з галицького закона з 1866 р. А зокрема заховують обовязуючу силу §§ 1. уст. 2, 4, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 52, з тією зміною, що в законопроекті одержують вони іншу нумерацію і що в кількох з тих параграфів переведено дрібні стилістичні зміни.

Найважніші зміни є слідуючі:

1) Після старого галицького закону повітова рада вибирає зпоміж себе провідника (голову), який є рівночасно головою повітового виділу. Законопроект постановляє, що провідника ради повітової вибирає повітова рада зпоміж своїх членів (арт. 17), а головою повітового виділу з уряду є повітовий староста (арт. 30). Віддання проводу в повітовому виділі старості, представникови повітової політичної влади, є дуже далеко сягаючим обмеженням змісту повітової самоуправи. Повітовий староста, маючи в своїх руках провід повітового виділу, який є в справах повіту управляючим і виконавчим органом, може в дуже значній мірі впливати на цілу діяльність повітової репрезентації в бажаному для політичної влади напрямку.

Довкруги цієї постанови велася в підкомісії завзята боротьба з двох сторін. Посли з одинки і представники уряду домагалися такої зміни законопроєкту, щоби староста був головою і повітової ради і повітового виділу. Я домагався, щоби вибраний зпоміж членів повітової ради провідник повітової ради був заразом головою повітового виділу.

Посли приналежні до польської соймової лівиці відповідали ось так на мої домагання: „Ми признаємо, що встановлення старости головою повітового виділу є сущним обмеженням змісту повітової самоуправи, ми теж є проти такого поставлення справи, одначе тепер не можемо нічого порадити супроти виразної постанови арт. 67. конституції польської держави, який постановляє: „Виконавчі чинности воєвідської і повітової самоуправи належать до органів вибраних репрезентаційними тілами з представниками державної адміністраційної влади і під їх проводом". Не помогли мої вказування, що арт. 67. конституції стоїть у суперечности з арт. 3. конституції, який постановляє, що устрій Річипосполитої спирається на основах широкої територіяльної самоуправи, і з рішенням Конференції Амбасадорів з дня 23. березня 1923 р. в справі границь Польщі. Ніхто з польських послів не голосував за моїм внеском.

Але перепав також протилежний внесок послів з одинки і це є головною причиною, для якої посли з одинки стараються недопустити до ухвалення в соймі законопроекту.

З цього факту, що староста має бути головою повітового виділу, слідують дальші консеквенції, а саме, обмеження в користь старости компетенцій провідника повітової ради.

2) Законопроект постановляє, що границі самоуправного повіту покриваються з границями політичного повіту. Досі було більше політичних ніж самоуправних повітів, які не мали своєї ради, напр. пов. Радехів. Цю зміну вважаю корисною.

3) На основі старого закону галицький сойм через краєвий виділ наглядає, щоби закладове майно повіту і повітових заведень не аменшувалося, щоби рахунковість і касовість були правильно ведені щоби повітова репрезентація виконувала успішний нагляд над маєтком громад, громадських заведень і над урядованням громадських зверхностей в обсягу власного круга ділання. Новий законопроект, супроти того, що польський сойм зніс краєвий виділ, а розпорядок президента Річипосполитої також тимчасовий самоуправний виділ, передає вгорі представлене право нагляду воєвідським виділам. Таким чином непомірно збільшується вплив державної влади на повітову самоуправу, бож членів воєвідських виділів іменує державна влада і воєвідські виділи є на ділі лише дорадчим органом воєводи. Але навіть таке поставлення справи не вдоволило уряду і послів з одинки і вони ставили внесок, щоби право нагляду над господаркою повіту виконував не воєвідський виділ, а воєвода. Ці внески перепали і за ними не голосували навіть представники польських правих партій.

4) Законопроект постановляє, що староста, як голова повітового виділу є безпосереднім зверхником всіх функціонарів і працівників само-

управного повіту і в тому характері виконує над ними безпосередний службовий нагляд. Старий закон признає це право вибраному зпоміж членів повітової ради провідникові повітової ради, який є рівночасно головою повітового виділу.

Уряд і посли з одинки прямували ще до дальшого обмеження прав повітової самоуправи і в тій ціли ставили ще слідуючі внески: 1) щоби державна влада мала загляд не лише над правовістю, але й доцільністю діяльности повітової репрезентації; 2) щоби повітовим старостам признано право іменувати та усувати урядників і службовиків повітової самоуправи; 3) щоби обмежено, а навіть відібрано повітовій раді право нагляду над господаркою громад; 4) щоби повітовий виділ не відповідав перед повітовою радою за спосіб виконування нагляду над громадською самоуправою; 5) щоби в склад повітової репрезентації, себто в склад повітової ради і повітового виділу могли входити особи, яких не вибрано членами повітової ради. Всіх цих внесків підкомісія не приняла. На випадок їх принятти кожний староста міг би зовсім сміло сказати „повітова самоуправа — то я" і українським послам нічого булоб побиватися за ухвалення в соймі закону про повітову репрезентацію.

Є ще одна важна справа, якої ізза розбіжности думок не вирішила підкомісія, а про яку рішатиме пленум сойму. Соціялістичні посли і посли представники міст поставили внесок, щоби цілий ряд більших міст, а з міст, де живе українське населення Перемишль, Станиславів і Тернопіль, подібно як це досі було з Львовом і Краковом, виділити з самоуправних повітів. Міським органом в тих виділених містах мали би прислугувати і ті права, які на основі постанов законопроекту прислугують органам повітової репрезентації, а надзірною владою для тих міст були би воєвідські виділи.

пос. Волод. Целевич.

Загальні Збори „Просвіти".

Їх сумний епільог.

Вчорашнього звіту з Загальних Зборів „Просвіти" ми не вспіли докінчити з технічних причин. Тому подаємо нині доповнення до нього.

Вкладка до Т-ва остала така, як була. Це значить, що звичайні члени „Просвіти" платять по **2 (два)** зол. річно і 1 зол. на членську грамоту (коли хто такої бажає), а читальні „Просвіти" і всі українські установи платять обовязково по 25 зол. річної вкладки, дістаючи за те популярно-науковий журнал „Життя і Знання" і орган Т-ва „Народню Просвіту".

Всі внесення, які поставлено в часі дискусії над загальним звітом, передано Головному Виділові в формі побажань для розгляду і евентуального їх полагодження, якщо це буде в межах спроможности.

Біля 6-ої години вечором голова М. Галущинський проголосив, що Загальні Збори закінчені. Всі присутні встали і почали співати національний гимн. Групка (з 8—10 людей) т. зв. „селянсько-робітничих делегатів" (вони самі так себе іменують!), тобто групка комуністів і членів „Сель-Робу-Єдности" почала спів комуністичного гимну т. зв. інтернаціоналу. Коли присутні скінчили національний гимн, комуністи продовжували далі спів інтернаціоналу. Заклики, щоби вони припинили спів, не мали успіху. Навпаки та групка почала заховуватись визиваючо супроти всіх присутніх на салі. Тоді горячіші спосміж присутніх, виведені з рівноваги зневагою українського національного гимну, розігнали моментально „селянсько-робітничих делегатів", причім декотрих з них потурбовано. Інші втікли. Цей факт, що по закінченні Загальних Зборів прийшло на салі аж до бійки, є сумний і треба дуже жалувати, що він взагалі міг мати місце. На будуче слід ужити всіх старань, щоби до таких немилих інцидентів не допустити. Вони повторчтися не сміють.

По широкому світі.

Є неперевірена звістка, що Румунія пробує навязати дипльоматичні взаємини з СРСР при помочі свого представника в Берліні.

У деяких провінціях Китаю (напр. Шактсі Канцу) такий голод, що денно вмирає по 1000 осіб. У провінції Кіянгсі дійшло до комуністичних заворушень, підчас яких підпалили будинки католицьких місій.

Є звістка, що льорд Грей, який відійшов від політики, має намір вернутись до неї і взяти поруч Льойд Джорджа участь у виборчій кампанії

Сойм.

Нагле внесення в справі розвязання Союзу Українок.

Денний порядок засідання сойму, що відбулося в пятницю, обіймав цілу низку справ, одначе головну увагу стягнула на себе дискусія над посольським внеском у справі господарського положення краю і конечности підняти відповідні зарадчі средства.

Пос. внесення реферував пос. Діяманд в широкій промові. Він висунув тезу, що тільки політика високих платень може бути реальною для державної і суспільної господарки, бо вона створює консументів і розбудовує внутрішній ринок праці. В закінченні своєї промови пос. Діяманд заявив, що уряд можна буде тільки тоді визнати за правовий, коли він стане на грунті права.

Після промови пос. Діяманда забрав слово голова ради міністрів Бартель.

Промова премієра Бартеля.

На вчорашньому (пятниця) засіданні сойму виголосив триголинну промову премієр Бартель. Говорив виключно на господарські теми. Промову ілюстрував цифрами, графіконами та виказами. Особливо підкреслював зріст продукції вугілля. В тій ділянці промислу має заняття 120.000 робітників. Далі говорив про безробіття. В 1927 р. було в Польщі 218.000 безробітних (очевидно зареєстрованих), а частинно безробітних 67.000. В грудні 1928 р. було безробітних 182.000, отже більше ніж на 1000 менше. На ринку деревляного промислу ситуація погіршилася наслідком кепської конюнктури. Завданням уряду є в цьому році дати заняття всім безробітним. Це зможе статися при скріпленні будівельного руху. З інвестиційного бюджету та з бюджетів поодиноких міністерств мається зужити на державне будівництво 798,621.000 зол.

Щодо мешканевого питання то анкетна комісія обрахувала, що в містах 14,8 відс. населення мешкає так, що в одній кімнаті спить понад 5 осіб. Найгірше стоїть під тим оглядом справа у Варшаві та Лодзі. Згідно з обчисленнями протягом 20 літ можнаб заспокоїти мешканевий голод вибудуванням 1,900.000 до 2,000.000 кімнат. Приватна ініціятива цего не зробить, бо на це потрібно 14 міліярдів золотих. Колиж би й достарчила, то помешкання булиб дуже дорогі. З уваги на те справою мусить занятися уряд. Проект уряду зміряє до того, щоби через підвишку чиншів зібрати будівельний капітал. Підвишка йшлаб на т. зв. будівельний податок. Податок не є великий, бо пересічний чинш мав би через те зрости у відношенні до чиншу з 1914 р. на 151 відс. Сама держава не буде будувати нових помешкань, вона буде тільки достарчати фондів на будову і буде наглядати, щоби будуючі раціонально його використовували.

Хто захоче будувати мале і дешеве помешкання, зможе користати з того фонду. Закид етатизму та гальмування приватної ініціятиви в тій ділянці безпідставний. Тому, що преміова позичка, призначена на підтримку будівель, які розпочаті, не зможе бути випущена в першій половині цього року з уваги на стан грошового ринку і покищо не зможе переступити суми 50 міліонів золотих, то уряд звернувся до сойму з внесенням, щоби його уповажнив до ульокування дальших сум з касових запасів у заставних листах будівельних Банку Господарства Краевого, щоби такою дорогою звільнити відповідні суми для продовжування будівельної акції. Тут зроблено десятимінутову перерву.

По перерві говорив премієр про втрати залізниць, що переходять 80 міліонів золотих. В січні і лютім потріскало 1237 шин, а були дні, де тріскало по 111 шин. Водотяги на стаціях позамерзали, залізничий парк псувся, а при чищенні шляхів зі снігу було занятих 85 тисяч людей, що пропрацювали разом 4 міліони днів. Минулого року в тім часі зужито на ту саму роботу 850.000 робочих днів. — Щож до фінансової ситуації та положення Польського Банку — то тут прояви на загал додатні. А зменшення запасу валют у січні повстало наслідком покриття зобовязань за річне ультімо. На загальне поліпшення ситуації має додатній вплив приплив заграничних кредитів для приватних банків. Курс стабілізаційної позички, що спричинив від кількох тижнів знижкові вагання на ню-йорськім ринку, від кількох днів проявляє звижкову тенденцію. Є вигляди на добру льокату польських рільничих паперів на заграничних ринках. Так само помітне відпруження ситуації в ділянці надмірного обігу векслів. Велике число векслевих протестів пояснюється тим, що комунікаційні труднощі спричинили перешкоди в трансакціях. Біланс торговельний пасивний, але треба надіятись, що він поправиться. В бюджетовій ситуації премієр бачить теж поправу. Далі говорив ще про мликни та хліб. В хлібній акції уряд відніс повний успіх.

Промова ця на одних зробила добре вражіння (на бебістів), на інших дуже кепське. В соймових колах поширюється погляд, що та промова була лебединою піснею премієра Бартеля.

Після вислухання промови прем. Бартеля сойм приняв проект новелі до закону про емерит. заосмотрення держ. функціонарів разом з резолюціями, з котрих одна взиває до зрівнання поборів емеритів з часів займанщини з поборами емеритів польських. Друга резолюція домагається предложення до 3 місяців проекту закону про емерит. забезпечення функціонарів б. австрійської займанщини для узгіднення емерит. закону з віденською конвенцією. Третя резолюція домагається новелізації емерит. закону з р. 1923. Опісля принято проект закону про нотаріяльну таксу.

Окремо слід згадати, що **сойм приняв наглість внеску Українського Клюбу,** реферованого головою „С. У." пос. М. Рудницькою, **щоб візвати уряд взяти назад зарядження львів. ґродського старости, на основі якого припинено діяльність „Союзу Українок" у Львові.**

Фабрика фальшивих пашпортів у Відні.

Віденська поліція заарештувала в одному з віденських готелів сімох італійців та одного німецького громадянина за ведення фабрики фальшивих пашпортів. Слідство виказало, що вони мали намір пустити в обіг 3.000 фальшивих пашпортів, які у першу чергу були призначені для італійських еміґрантів, оселених у Франції. Серед зрештованих є бувший італійський консуль Альфонс Русо, який в 1927 р. був начальником італійського консуляту в Фельдкірхені, а потому віце-консулем у Франкфурті над Майном.

Катастрофальний біланс.

Статистика американського міністерства летництва подає, що в м. р. було на летн. лініях у Злуч. Державах 1063 катастрофи. В тих катастрофах згинуло 348 осіб, з чого 340 відразу на місці. Позатим були 322 особи тяжко ранені і 329 лекше. Літаки пасажирської служби зробили загалом 125 міліонів км. дороги.

—o—

Смерть 114 осіб у кіні.

В часі пожежі, що вибухла підчас кінової вистави в одному селі володимирської губ., згинуло 114 осіб. Крім того 11 осіб тяжко попарилося, а 6 лекше. Огонь з горіючої фільми перекинувся з нечуваною скорістю на деревляний будинок, спричинюючи страшну паніку серед присутніх, які кинулися товпою до виходу. З метою перевести слідство і прийти з допомогою жертвам катастрофи визначено спеціяльну комісію.

—o—

300 шахтярів засипаних.

Агенція Райтера повідомляє з Парнасу в Пенсилвенії, що в копальні вугля, яка належить до т-ва „Уаллей Комп. Коул", прийшло до вибуху, наслідком якого засипало 300 шахтярів. Вони відтяті від світа цілком і ледви, чи їх вспіють урятувати.

—o—

Анґлійські католики вибираються до Польщі.

В липні ц. р. має приїхати до Польщі прогулька анґлійських католиків у числі 500 душ під проводом кард. Борна. Прогульковці задумують оглянути Варшаву, Вильно і Ченстохову.

—o—

Едісон в Европі.

Повідомляють з Берліна, що разом з Фордом має відбути довшу подорож по Европі славний амер. винахідник Едісон.

—o—

Напад на почтовий віз під Розвадовом — містифікація?

Перед кількома днями появилися були в пресі вістки про сензаційний напад на почт. віз між Розвадовом і Дембіцою, при чому бандити мали забрати 105.000 зол., а почт. функціонаря Ів. Букалу викинули з вагону. Тепер показується, що той Букала мав уже як листар у Перемишлі перед кількома роками доходження перед судом за крадіж долярів з американських листів. В компетентних кругах думають, що недавній „напад" на себе Букала сфінгував сам, аби легким способом дійти до майна.

—o—

Доповнення до звіту з Заг. Збору „Просвіти".

У вчорашньому звіті з Заг. Зборів „Просвіти" пропущені у загальній дискусії такі промовці: о. Пришляк Василь, Костей Василь і о. Кузьма (Теребовля).

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич,** вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1058 24-?

— **Спізнена весна.** Німецькі фаховці стверджують, що в Німеччині спізнилась цього року весна на 6 тижнів. Студінь і повінь відбилась погано на торгівлі та деяких галузях промислу. У першій мірі вже відчули втрати торговці одіжю. Великі запаси весняних костюмів лежать нетикані. Будівельні фірми і їх доставці: дерева, цегол, заліза, працюють дуже слабо. Та найбільші шкоди зазнало хліборобство. Час на полеві роботи сильно скорочений і хлібороби мусять квапитися, щоби дігнати природу. Здається, що в нас ситуація багато краща, бо не було повеней і катастроф звязаних з ними. Останні дні були дуже сприятливі і відлига приходила поволі та дуже нормально.

— **Боротьба за хліб.** Більшість пекарів продовжує у Львові страйк. Апровізація міста притягнула до праці крім міських пекарень кілька інших на допомогу і впевняє, що хліба є досить. Сам „Меркурій" пече денно 45.000 бохонців. А проте хліба, кажуть, не вистачає для всіх. Булок є більше, а цукорні навіть повні тісточок. Вчора страйкуючі пекарі рішили на один день вернутись до праці, з тим застереженням, що цінникова комісія магістрату таки згодиться на підвишку.

— **У добі фальшувань.** У Катовицях арештували ошуканця з підробленим бразилійським пашпортом Тімберга, що перевозив з Німеччини до Польщі контрабандою шовк і коронки. — У Варшаві відкрили підчас контролі аптик цілу низку фальшивих ліків, роблених у краю, під фірмою чужинною.

— **До Канади.** Число еміґрантів з Польщі, що можуть виїхати до Канади, підвищене на нових 250 місць для робітників і 700 місць для посельчанських родин.

— **Перша подорож папи** поза межі Ватикану призначена на липень до Монте Касіно, на свято монастиря бенедиктинів. На цей час буде імовірно готовий папський поїзд замовлений італійським урядом у фабриках. Поїзд збудують на зразок королівського.

— **Ріжні вістки.** Альбанський король Зоґу I. вибирається за кордон шукати жінки. — Німецькі лікарі видали посвідку призначену для уряду, що Троцький справді потрібує лікуватись у Берліні у них, як лікувався 1926 р. — Три 12-літні дівчинки, з цього одна донька директора Шаца в Берліні, забрали з дому гроші і поїхали в світ з наміром почати кінову карієру. — В однім французькім селі святкувала цими днями 100-ліття уродин селянка Мусікай, що прожила 100 літ у тій самій хаті. — Румунська княжна Ілеана має заручитись з італійським князем Астурії. — У Парижі впав до мешкання, пробивши дах, літак, що хотів наслідувати ластівку; летун Ляборі, легко ранений, утратить право керманича. — Відомий італійський композитор Маскані вибраний членом італійської Академії. — У Бруклині прийшло цими днями до вуличної боротьби з двома ватагами контрабандистів алькоголю; вбиті 3 особи; поліція зловила при цій нагоді кількох контрабандистів.

— **Українська музика в Парижі.** У париських „Куріє Мюзікаль і Театраль" ч. 1. і „Комедія" ч. 5868 находимо прихильні згадки про виступи нашого відомого бандуриста Василя Ємця та п. Соню Вербицьку. „Комедія" пише: ...П. Василь Ємець, український віртуоз, добув з бандури такі чарівні згуки, такі зворушуючі ритми, що, здавалося, не були це вібруючі струни, — яких пальці так ніжно торкалися, — лише сама душа України, що прилетіла до нас в ніжних, гармонійних перезвонах кришталевих дзвіночків". А „Куріє Мюзікаль і Театраль": ...Це п. Василь Ємець має заслугу, що прославлює бандуру — український народній інструмент, з яким він не розлучається від дитячих років, і став незвичайним віртуозом, не зважаючи на трудність гри на такім многострунним інструменті, як бандура. У всіх мельодіях, які відограв, п. Ємець дав доказ поражаючої віртуозности й глибокого музичного чуття, чим і можна пояснити його величезний успіх. Він сам аранжував всі ці мельодії, і треба сказати, дуже добре. Поруч нього панна Соня Левицька після премилого відчиту про Україну, якої душу передала вона тим краще, що сама там виросла, відспівала нам чудовим голосом ріжні пісні, овіяні сумом пригніченого народу".

— **Проти державної служби.** У Софії студенти фільософії демонстрували перед будинком пар-

ляменту проти нового розпоряд..ку, що студенти мусять іти після скінчення студій на рік на державну службу. Дійшло до кривавих сутичок з поліцією: є багато ранених.

— **Бояться нового мистецтва.** Макс Райнгардт вніс прохання, щоби на літо відступили йому в Мюнхені державний театр на гостинні виступи. Після порозуміння щодо фінансових і технічних справ, остаточно не дістав він дозволу від баварського міністерства освіти. Мотив відмови: у державних театрах не може допускати продовження особистого мистецького напрямку.

— **Боротьба з раком.** В осени відчинять у Відні перший інститут для дослідів над раком. Його збудували коштом американського філянтропа Чільдса і в ньому працюватимуть лікарі з усього світа. Перші спроби переведуть там над раком, що живе на рослинах, спорідненних у виміні матерії з людським організмом. Спонуку до цих дослідів дав проф. д-р Густав Кляйн.

— **Сектанти в Москві.** „Рабочая Москва" пише, що в Москві є 20 сектантських громад евангеликів, баптистів, адвентистів і тверезників. Вони мають простори та гарні світлиці для молебнів і релігійних сходин у ріжних кінцях міста. На вулиці Велика Якиманка 26 вони мають великий поверховий дім з великою салею.

— **Тунель під Ляманшем.** Англійський премієр призначив комісію із представників уряду та лідерів опозиції, щоби всесторонно розглянула питання, чи тунель під Ляманшем економічно доцільний. Комісія потрібує кілька місяців на вирішення цієї справи. Чи тунель під Ляманшем буде збудований у найближчому часі — це залежатиме від оцінки цієї комісії.

— **Потоп не є фантазією.** Американський професор Вуллей вернувся з Мезопотамії і заповідає в „Географічнім науковім товаристві" відчит на тему біблійного потопу. Він переводив розкопки в халдейськім Урі і в ріжних ґеольоґічних шарах ствердив безсумнівні сліди страшної повені спричиненої Евфратом. 6000 літ тому Евфрат залив усю мезопотамську долину. Ця подія лягла імовірно в основу біблійного оповідання.

— **Голівудський султан.** У Голівуді живе кіновий статист, який між товаришами має скромну назву „Петра Великого". Він зветься Пер Перар і видрукував на пропозицію ню-йорських денників свої спомини. Перар мав 22 жінок, з 11 національностей, а 14 його синів брало участь в останній війні під пяти ріжними прапорами. Він уродився в Брюсселі, а жив в усіх містах Европи та Америки. Важить 358 фунтів і високий на 6 і пів стіп. Тайна його успіхів — колишня борода. Жінки пропадали за нею, закохувались у ньому, виходили за нього замуж, але й хутко його покидали. Чому? він не знає. Вперше оженився він у 18 р. життя; 22-гий раз 20 літ пізніше. 7 його жінок було рудих. „З чаром рудого волосся я ніколи не мав сил боротися" — каже Перар. Перша його жінка руда красуня бельґійка Леоні Фіппс зрадила його хутко, але в невідповідний мент, тоді коли він був змагуном у цирку. Він викинув свого суперника через вікно з 5-го поверха, а жінка вискочила за ним услід. Але брюссельський суд звільнив його. Нарешті — у 22-ім подружі — він щасливий; як личить „Петрові Великому" він має жінку росіянку, а вона, впевняє він покищо — ідеальна жінка.

— **На карти „Рідної Школи"** звільняючі від алькогольних напитків зложили далі в золотих: Кружок „Рідної Школи", Устрики Долішні (за продані карти) 25; Кружок „Рідної Школи" Мости Великі (за продані карти) 21; Михайло Сеник, Ходорів 10; І. І. О., Німеччина (через Адм. „Діла") 10; Кл. Патрило, Перегінсько (через Адм. „Діла") 10; Цимбалко Марія, учит., Підліски (пов. Мостиська) 5; Ніжанковський, суддя, Ходорів 3; Дмитро Жук, Майдан Сенявський (пов. Ярослав) 2; Романишин Микола, Дашава 2.

— **Подяка.** Всім ВПов. Громадянкам і Громадянам за їхні привіти і побажання, надіслані на мій композиторський вечір дня 9. березня 1929 року, складаю отсею дорогою найщирішу з глибини мойого серця подяку. — **Василь Безкоровайний.** 1673

Дописи.

НЕМИРІВ. (Радісне і сумне). Розбудова українського національного життя поступає в немирівськім судовім повіті чимраз краще. Ростуть і розвиваються кооперативи, головно молочарські, йде праця по читальнях, по кружках „Рідної Школи"... Саме місточко завдяки ініціятиві о. Микуловича заложило собі оркестру на дутих інструментах, яка пильно вправляє під орудою п. Кипріяна. З весною розпічне працю захоронка, а на успіхи тієї праці жде вже нині з запертим віддихом ціле громадянство. Є теж надія, що небавом найдеться український адвокат, що схоче звязати з повітом свою долю й увільнити населення від особи адв. д-ра Розенберґа, що вміє з цього населення жити, але не вміє його шанувати. — Та „з журбою радість обнялась". Не брак і в нас обявів невідрадних, фактів дуже, дуже прикрих. Ось з Сокаля прийшов сюди осінню мин. року на гіпотечного комісаря суддя п. Богдан Грабовенський. Зареклямував себе п. суддя відразу як б. старшина УГА. і здобув довіря українського громадянства. В рекомендуванні себе, дещо, що правда, развило. Широкі оповідання про те, що Самбір державсь довгенько тільки завдяки п. судді, в парі з тим, що свідоцтво благонадійности для здобуття реституції на становищі судді виставив йому якийсь поль. ґен. в признані його заслуг для держави; оповідання про те, що всі сокальські українські інституції держались його особою, в парі з тим, що нікого ще з таким жалем не прощали сокальські поляки і жиди, як саме його, все те казало заразже відноситись до його особи скептично. Але ми народ вирозумілий; багато дечого прощаємо і кладемо на рахунок зрозумілого людського пороку: за всяку ціну блиснути, хочаб дещо й не римувалось. — Та небавом показалось, що ціле українське громадянство стало жертвою великих слів п. судді. Показалось, що довіря громадянства потрібне було п. судді, щоби похвалитись ним перед польською суспільністю і виявитись перед нею як першорядна величина, з якою належить числитись. Бо пішли одні за другими діла, а всі вони вказують, що п. суддя якось тільки заблукався між нашу суспільність. Отже перш усього вступлення в характері члена до польських товариств, як „Товаржиство школи людовей" і т. п. та й участь у польських парадах. Відтак намагання склеїти „польсько-руске" касино. Тут одначе виявилась була мала перешкода. Між самим польським громадянством найшлася глибока прірва; одна частина стояла по стороні „Сокола", друга „Стшельца". Треба було наперед погодити членів обох ґруп. В цій цілі заарапжовано під протекторатом старости в Раві Руській в „Домі Польськім" в Немирові забаву на 9. лютого ц. р. На цій забаві п. суддя довів до згоди між обома сторонами; бігав від одного загніваного до другого, зводив обох разом і примушував в імя спільних інтересів до подавання собі рук і запиття згоди. Поплило широким руслом старо-польське „кохайми сєн". П. суддя був, як кажуть, учасником тієї забави, душею товариства. Бо, щоби забава не розбилась, тому що замовлена музика ізза морозів не приїхала, то п. суддя, дібравши собі якогось „стшельца" на переміну з цим останним цілу ніч грав погодженим до танцю. Захоплення поляків особою п. судді не має меж. Деж пак! Такого миротворця на немирівськім сміттю ще не було! З вдяки за це на запуста запросили до себе п. суддю тутешні постерункові. Відбулась знова широка забава, а її душею був між поліціянтами і їх жінками знов п. суддя. Тепер після переведення згоди у польськім таборі прийде певно на чергу справа „польсько-руского касина"... Членів п. суддя мабуть і між нами найде, бо народ ми без „пуття і чести". Чомуж ми пишемо про цю темну хмарку на овиді нашого національного життя? Отже певне не тому, щоби нам жаль було таких одиниць, як п. суддя. Ні, пишемо щоби баламутство не ширилось, пишемо на осторогу всім людям доброї волі і хочемо, щоби новітні Кисілі чим скорше покинули наші окопи, та й явно перекочували в противний табор. Буде нам лекше. **Громадянин.**

ТАРНАВА НИЖНА, пов. ТУРКА. (Посольський звіт і читальняні збори). В неділю дня 17. III. ц. р. відбулося у нас під голим небом велике віче, на якому посол Дмитро Великанович зложив звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації. Після реферату д-ра М. Кондрата з Турки на тему партійної організації і після промови А. Горечка в справі боротьби з алькоголізмом, вічевики одобрили одноголосно дотеперішні виступи послів УНДО на соймовій арені і з піснею „Ще не вмерла" розійшлися домів. — Цеї самої днини в годині 17. відбулися загальні збори місцевої читальні „Просвіти" під проводом о. І. Івания. На них після полагодження статутових формальностей, реферував пос. Д. Великанович дуже популярно про молочарство, д-р М. Кондрат і А. Горечко про вагу освіти, О. Сандович про кооперацію, а М. Тимінський з Дидьови про вагу будови власної хати.

Присилайте негайно коляду та списки громад і гуртків, що колядували на „Рідну Школу", щоби втягнути їх у загальний список повітів і громад, який ладить до друку Головна Управа „Рідної Школи" у Львові, Ринок ч. 10.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Кооператива „Український Театр" під дир. Й. Стадника.

Саля Великого Міського Театру:

Понеділок 25-го, г. 7·30 веч. Вій, фантастична опера на 3 дії Гоголя-Кропивницького.

Великий Міський Театр:

Субота 23-го, г. 3·30 попол. „Отець Марек" (вистава для молоді).

Субота 23-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б".

Неділя 24-го, г. 3·30 попол. „Княжна волярів".

Неділя 24-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б".

Кіна.

„Аполльо": „Безрішниця" Лявра Ля Плянте.

„Лев": „У вортіжі Парижа" з Ліль Даговер.

„Оаза": „Останній приказ".

„Палас": „Полонена оканного".

„Пан": „Уланські любощі".

„Промінь" на Знесінню: „Голгофта".

„Фатаморгана": „Сторожі чесноти".

„Химера": „Золотий магніт".

Програма радіо.

Неділя 24-го.

Льондон (358). 18·00 Концерт сольовий. 18·45 Церковна кантата Баха.

Париж (1744). 12·45 Джезбенд з ресторану „Гран Вотель". 19·45 Радіоцирк. 20·15 Симфонічний концерт.

Берлін (475,4). 20·20 Дута орхестра. 20·45 Релігійний концерт.

Мюнхен (536,7) 12·05 Орхестра Франк. 15·00 Терцет. 16·00 Квартет. 21·45 Капеля Сандор.

Відень (519,9) 11·00 Симфонічна орхестра. 18·35 Камерний концерт.

Гамбург (391,). 12·15 Релігійний концерт. 21·00 Вагнерівський концерт. 23·00 Концерт орхестои Скарпа.

Ляйпціґ (361,9). 12·00. Концерт мандолін. 18·00 Великдень у народній пісні.

Будапешт (554,5). 17·20 Мадярські пісні 21·15 Військова орхестра і циганська музика.

Прага (343,8) 19·30 Симфонічний концерт Фільгармонії.

Москва (825). 17.20 Легка музика. 18·30 Опера.

(1442,3). 19·00 Концерт і гумор.

Харків (477). 10·30 Концерт для дітей. 13·00 Музична трансляція. 17·00 Літературно-мистецький журнал.

(1680) 18·00 Концерт для селян. 20·30 Історія української літератури.

Варшава (1395,1) 12·00 Симфонічний концерт. 15·15 Концерт Фільгармонії. 20·30 Вечірний концерт.

Понеділок 25-го.

Льондон (358). 14·00 Органи з собору. 20·45 Військова орхестра. 24·00 Музика до танців.

Париж (1744). 12·30 Радіоконцерт. 15·45 Симфонічна музика.

Берлін (475,4). 16·30 Концерт Гансі Фрайдберг. 20·00 Музика з готелю Кайзергоф.

Мюнхен (536,7). 19·35 „Казки Гофмана".

Брюссель (511,9). 17·00 Музика з Дансінгу.

Відень (519,9). 11·00 Музичний квартет. 20·05 Легка музика.

Рим (443,8). 17·30 Релігійний концерт. 20·45 Староіталійська камерна музика (квартет).

Міляно (504,2). 20·30 Оперетка.

Москва (1450). 10·12 Концерт на гармоніках. 19·10 Оперетка.

Харків (477). 20·30 Музична трансляція. (1680) 20·00 Підвищення врожайности виклад.

Варшава (1395,1). 16·00 Концерт грамоф. 20·00 Про Рів'єру. 20·30 Концерт.

Громадянине! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіта"?

Спішіться з вписанням членських вкладок до Т-ва „Просвіта". Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювилейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакция не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича

Товсте:
24.III. Казка Старого Млина.
Хоростків:
25.III. Вій.
26.III. Маруся Богуславка.
Копичинці:
27.III. Маруся Богуславка.
28.III. Вій.
29.III. Казка Старого Млина.
30.III. Сирітка Хася.
31.III. Базар.
Теребовля:
1.IV. Базар.
Тернопіль:
2.IV. Базар.
3.IV. Два злодії.
Козова:
4.IV. Вій.
5.IV. Казка Старого Млина.
6.VI. Вихрест.
7.IV. Маруся Богуславка.
Бережани:
8.IV. Вій.
9.IV. Базар.
10.IV. Маруся Богуславка. 2-?

4?. Звичайні Загальні Збори Тов-а українських рем., пром. і торговців „ЗОРЯ" у Львові, відбудуться в неділю дня 24. III. 1929 р. о год. 10-ій рано, у власній салі при вул. Вірменській ч. 25. Порядок нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности: а) Виділу б) скарбника, в) адміністратора, г) бібліотекаря. 4) Звіт Контрольної Комісії з внесенням на уділення абсолюторії уступаючому Виділови. 5) Вибір нового Виділу. 6) Справа інвалідської ренти бувшому діяльному членові тов. Н. Тиблючинському в Бродах. 7) Внесення й запити. — Колиб о означеній годині не явилося достаточне число членів вимагане статутом, відбудуться другі Заг. Збори в тій самій салі і з тим самим порядком нарад о годину пізніше з правом правосильности. — **Видїл.** 1627 2—2

Матуристи Академічної гімназії у Львові з року 1909! Товариський З'їзд відбудеться дня 20. травня ц. р. Близчі інформації подається пізніше. Участь в З'їзді зголошувати на адресу п. Д. Вахнянина, Львів, Ринок ч. 10/II пов. („Рідна Школа"). — За Комітет: **Д-р Ст. Біляк, Д. Вахнянин, М. Климкевич, М. Струтинський, В. Целевич.** 164? 3—3

Реколекції для всіх станів в Церкві св. О. Николая у Львові відбуваються в днях від 24—31 березня 1929 р. Порядок: **Неділя** 1. св. Вел. Поста дня 4 марта 1929 о год. 4 попол. Постна Вечірня. О год. 5 попол. Реколекційна наука, благальна Пісня, Благословенє, Претерпівший і цілування св. Мощей. Від 25-9 березня то є в Понеділок, Второк, Середу, Четвер, Пятницю і Суботу: О год. 5·30 рано Служба Божа читана, о год. 6 рано Наука рекол., Претерпівший, о год. 7 рано Служба Божа читана друга, о год. 6·30 вечер Акафист Страстем Христовим, о год. 7 вечер Проповідь, Претерпівший і цілування св. Мощей. Субота 30 березня: Слухання св. Сповіди від години 4 пополудни і 31 березня в Неділю до полудня. **Неділя** 1 св. Вел. Поста дня 31 березня 1929 р.: О год. 6 рано Утреня велика, о год. 7 8 і 9 рано читані Служби Божі, о год. 10 рано співана торжественна Служба Божа, послідна Реколекційна проповідь, Загальне св. Причастя вірних, Благословення Найсв. Тайнами і Закінчення Реколекцій. — Свящ. Василій Лончина, душпастир при Церкві св. О. Николая у Львові. 1672 1-1

Пригадка. Загальні Збори Центрального кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові відбудуться в понеділок дня 25 марта 1929 о год. 4. пополудне в домівці Центробанку (Ринок ч. 10). 1675а 1-1

Управа української гімн. „Рідної Школи" в Дрогобичі складає отсим прилюдну подяку Впов. п. дир. С. Федині за щедрий дар 19 вартісних і дорогих книжок до учительської бібльотеки гімназії. — Управа. 1678

Загальні Збори Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові відбудуться в неділю дня 24. ц. м. в салі „Української Бесіди", вул. Рутовського ч. 22. — Початок в год. 11·30 передпол.

З Спортового Т-ва „Україна". Дискусійний вечір на спортові теми відбудеться в суботу дня 23. ц. м. в домівці Союзу Українських Купців (Підвалля ч. 9). Початок в 7. год. вечером. Вступ вільний. — **Виділ.**

Подяка. Не маючи фізичної змоги відповісти усім тим товариствам і особам, які вшанували мене своїм привітанням у день мого 80-ти річного ювилею, користаю зі сторінок „Діла", щоби висловити щиру подяку усім, хто не забув мене в цей урочистий для мене день. — **Ф. Щербина.**

ВСІЛЯКІ годинникарсько-ювілєрські роботи виконує найстаранніще — Домбровскі-Розлажевскі Львів Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 1366 а) 40—?

КАНДИДАТ адвокатури з судовою і нотаріальною практикою пошукує заняття. Ласкаві зголошення проситься слати на адресу: Мо. Кульчицький Богдан канд. адв. Любачів, п. в місци. 1671 1-1

═ ТІЛЬКИ КОРОТКИЙ ЧАС ═

продає по фабричних цінах знані жирардівські вироби як: полотна, обруси, ручники, капи, хустинки і т. п.

ФІРМА **ОСИП СТЕФАНОВИЧ** давніше **Роман Зубик**

ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 16.

1506 5—6

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакция не відповідає

ВЕСНЯННІ легкі гарсонки, пульовери, плащі і інші волічкові річи гладкі і взористі виконує **Українська Трикотарня** Львів, Костюшка 3/I. 1576 1-2

КУРИ ОРПІНКТОНИ — велико, жовті, — вище 75 гр., продає Бурдон Стефанія, **Brachówka p. Sokołówka k. Ożydowa** 1679 1-2

КОРОНКИ, гафти, тюлі і додатки до кравецтва. **Блюмштайн, Валова 11** 1670 1-3

ПРОДАМ реальність зложену з двох домів і пивоорного города, Колония Євангелицька 19 1669 1-2

НОВІ НОТИ В. Безкоровайний: Піду в садок, Думи мої — міш. хор. Плотію темів, Садок вишневий — хор жін. і муж., Треба всюди приятеля — сольоспів. 1674 1—3

МЕШКАННЯ — найменше 2 покої кухня — найрадше центр міста. Вичерпуючі оферти слати до Адміністрації під „Негайно". 1653 1—1

ДОБРА станиця для гімназиста у Львові при вул. Мілковського або в околиці — потрібна від 1. IV. ц. р. Окрема сонішна, здорова кімната, добрий вікт, совісна опіка. — Адміністрація „Діла", — для о. Сіренького. 1653 2—2

АГЕНТІВ до продажі ріжнічих знарядів шукаємо. — Зголошення: Ріль.ничі Заведення, Львів, Почтова скритка 174. 1659 2—3

МУЗИЧНІ ВІСТИ приймають дописи. Пошукується кольпортерів. Ноти і катальоги висилає: Торбан, Львів, вул. Осолінських ч. 6. 1579 7—10

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 б 150-?

НА рати **Матераци** 3 подушки 30 зол. Волосяна 75 —. Вклади дротяні 6 —. Канапки до розкладання гобелінові 55 —. Фотелики розкладані 45 —. Гобелінові отомани 55 —. **Ліжка** сіткові 40 —. Вішала стоячі 25 —. Умивальки 5 —. Ліжко мосяжне 200 —. Дітячі білі лякеровані 50 —. Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 1611 2—4

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ГИМН Я. Ярославенка на мішаний хор в легкому укладі, партитура з подвійними голосами за 2— зол. висилає кожна книгарня. — „Торбан", Львів, вул. Осолінських ч. 6. 1615 ?—10

ГРИБИ Висилаю почтою за посліплатою, оплачено, гарні, вибирані гриби (найменше 5 кг.) по 16 зол. за кільо, також повидла з чистих сливок з цукром, бочілочка 5 кг. 12 зол.; правдива овеча бриндзя в 5 кг. бочілочках за 15 зол.; волоські оріхи 5 кг. за 18 зол. та великі сушені груші 5 кг. за 12 зол. — **Ф-ма М. Штуммер, Косів коло Коломиї.** 164? 3 10

ПРИЙМУ негайно рутинованого адвокатського кандидата. Неузгляднені оферти остануть без відповіди. — Зголошення з поданням услівій слати на адресу: Д-р Евген Лопицький, адвокат в Підгайцях. 1656 3 3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакция не відповідає

Спеціяліст недуг легкін, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

43? Пересвітлювання Рентгеном 17—21

зол. 6·50 ГОДИННИК [illegible] **зол. 6·50**

швайцарські з гарантією тільки у **Б. ГРИНБЕРГА** ЛЬВІВ, Сикстуська 4.

:: СКЛО ::
ПОРЦЕЛЯНА
КРИШТАЛИ

ПОРУЧАЄ
НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД

ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА

Львів, Галицька ч. 20.

885 Тел. 69-75 (ріг Валової) 32—?

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра **ФРАНЦОЗА**, одинокий радикальний і випробований середник (натирання) на

РЕВМАТИЗМ

кольку з причини перестуди, на постріл, ісхіяс і т. п.

Жадати в аптеках. Жадати в аптеках.

Вибір і головна продажа.

АПТИКА МІКОЛЯША

ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 1.

370 38—?

Ревматизм, ісхіяс і всілякі нервоболі усуває тільки **„BRAZAY" французька горівка,** знана в цілій Европі, жадайте скрізь. 1589 б) 1—2

Представництво

найбільшої фабрики европейських **самоходів** пошукує **спільника** з капіталом. 1677 1 1

Зголошення: Бюро Оголошень „СХІД" Львів, Льва Сапіги 51. під: „Самоходи".

Впр. ОО. ПАРОХІВ, що уладжують у своїх парохіях місії, просить двох інвалідів з УГА, що займаються продажю девоціоналів, щоби були ласкаві повідомити про речинець місії хоч тиждень наперед і цим способом дати змогу своїм людям заробити на прожиток. — Ласкаві зголошення: Л. Яків, Запитів, п. Підзаски мал. 2 3

ПЯНІНА

рекомендує [illegible] поручає
КАІМ і СИН
Львів, вул. Коперника 16.
1?48 3 3

Присилайте передплату!

ЛІЖКО полеве „Патент" з матерацом, займає як найменше місця **30 зол.** На провінцію висилаю по одержанню задатку. — Фабрика **ЗАКС** Львів, вул. Личаківська ч. 132. 1610 2—4

За інформаціями в справі лікування сірчаними і боровиновими купелями та питними мінеральними водами в цьогорічному сезоні в ЧЕРЧІ, належить звертатися до канцелярії Управи Купелевого Заведення

„МІНЕРАЛЬНИЙ ЖИВЕЦЬ ЧЕРЧЕ"
Львів, вул. Косьцюшка ч. 5.
1653 **Ізмарагд.** 2—3

ЖУРНАЛІ
ВЗОРИ
КРОЇ
МАНЕКІНИ
Р. ЛЯНДАУ

ЛЬВІВ, вул. ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 3

Томасина
Суперфосфат
Азотняк
Потасові соли
Краєві і Страссфуртські
Сірчан Амону
Кістяні мучки
Салітра
Успулюн Зелло

Йосиф Каррах

ЛЬВІВ, Косцюшка 18.

Цінники і поучення висилаю безплатно.

:: **ДОГІДНІ КРЕДИТОВІ УСЛОВИЯ.** ::

1?37 6—6

Конкурс

на посади учит. з кваліфікаціями до навчання: 1. природи (з фізикою), 2. латини, 3. української і нім. м., 4. польської м., 5. рахунки 6. фізики (з мат.) від 1. вересня ц. р. в Прив. жін. гімн. „Українського Інститута для дівчат" з повним правом прилюдности в Перемишлі. Побори після державних норм. Речинець внесення подань до 15 травня 1929.
1634 2-3

Виділ Тов. „Український Інститут для дівчат" в Перемишлі, вул. Татарська ч. 4

:: **НАЙБІЛЬША В КРАЮ ФАБРИКА ДЗВОНІВ** ::

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

В КАЛУШІ, ВУЛ. СІВЕЦЬКА ч. 18.
В ПЕРЕМИШЛІ ВУЛ. КРАСІЦЬКОГО ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармонійні й поодинокі, а постійно удержує на складі понад 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ - СПЛАТА РАТАМИ

При важніших запитаннях проситься письма до нас висилати рекомендовано.

1525 40—52

За редакцію відповідає Василь Мудрий.
Видає Видавнича Спілка „Діло".
В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.